

TOPSECTOR

TUINBOUW & UITGANGSMATERIALEN

Innovatie – en subsidienieuws vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen – 7 april 2015

Nieuwsbrief¹ vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen over de mogelijkheden voor ondersteuning van kennis- en innovatieprojecten via internationale, nationale en regionale subsidie programma's.

Inhoudsopgave

Europa

Open Call versketens land- en tuinbouw applicaties: Finish Accelerator	3
Eurostars-2: 606 SMEs participated in cut-off 3	3
Experts sought for new EIP-AGRI Focus Groups: New entrants into farming and Water and agriculture	5
Nieuws over eerste Call INTERREG-NWE programma 2014-2020	6
Belangrijke informatie over het aanvragen Kansen voor WEST	8
Start new URBACT III Programme: European Territorial Cooperation programme (2014-2020)	9
Applications Invited for Third Call of the Securing Water for Food Grand Challenge	10
Groene ondernemers maken kans op 500.000 euro	11

Nationaal

MKB-innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	12
Programma Keteninnovatie Tuinbouw	12
NWO programma "Groen - Fundament voor duurzame productie en verwerkingsketens in land- en tuinbouw"	14
Impuls voor maatschappelijk verantwoord innoveren binnen de topsectoren	15
Voor aankondiging nieuwe NWO call Accelerator – Kennis en innovatie voor een concurrerende logistieke sector	15

---

¹ Berichtgeving is mede gebaseerd op de Subsidie- en innovatienieuwsbrief van de International helpdesk van Wageningen International.

Regionaal

Provincie Zuid-Holland investeert in innovatie en duurzame energie	17
Subsidieregeling MKB innovatie stimulering topsectoren Zuid-Holland: € 3,5 miljoen	17
Subsidieregeling regionale netwerken topsectoren Zuid-Holland: €2,5 miljoen	17
Groot deel taken Dienst Landelijk Gebied naar RVO.nl	17
Subsidieregelingen energie-innovatie 1 april 2015 open	18

H2020

H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie.

H2020 heeft drie pijlers:

- **Excellent Science** met grensverleggend onderzoek en diverse opleidingsmogelijkheden voor wetenschappers (beurzen, uitwisseling, opleiden PhDs);
- Competitive Industries** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia en specifieke regelingen voor MBK (SME);
- Societal Challenges** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia gericht op maatschappelijke agenda.

Open Call versketens land- en tuinbouw applicaties: Finish Accelerator

Bron: LEI Wageningen UR

Ontwikkelaars worden via de open call van Finish uitgenodigd om slimme applicaties te bedenken voor vers-ketens. Het doel van de open call is om ICT-bedrijven en bedrijven in de land- en tuinbouw te stimuleren om gezamenlijk slimme internetapplicaties te ontwikkelen. Softwareontwikkelaars (mkb) kunnen 100% van hun R&D-kosten vergoed krijgen tot maximaal €150.000. Bedrijven in versketens kunnen als business partner voorstellen ondersteunen en daarmee garanderen dat applicaties voorzien in hun bedrijfsspecifieke wensen. **Indienen van een voorstel kan tot en met 12 mei 2015.**

Finish

Finish is onderdeel van het Europese Future Internet programma dat op internet gebaseerde innovatie stimuleert. In dit programma is in de afgelopen jaren een uitgebreide 'gereedschapskist' met internettechnologieën en een business collaboration platform (Flspace) ontwikkeld. Finish wil het gebruik hiervan in land- en tuinbouwketens stimuleren. Daarvoor verstrekt zij ongeveer € 5 miljoen aan subsidies aan Europese mkb.

Ondersteuning

Wageningen UR ondersteunt bedrijven bij het schrijven van een voorstel, bijvoorbeeld door een zogenaamde 'pre-proposal check' en het organiseren van workshops over de spelregels, succesfactoren en de ontwikkeling van voorstellen voor geïnteresseerde partijen.

Praktische informatie

Op de Finish site vindt u meer informatie over de voorwaarden en een handleiding voor het indienen van een voorstel.

De eerste workshop is gepland op **donderdagmiddag 9 april van 13.00 – 17.00 uur in Den Haag.**

Open Call document <http://www.finish-project.eu/download/Finish-OpenCall-2-V07.pdf>

More information: <http://www.finish-project.eu/second-open-call/#2>

Eurostars-2: 606 SMEs participated in cut-off 3

Source:

http://www.eurekanetwork.org/showarticle?p_r_p_564233524_articleId=4656278&p_r_p_564233524_groupId=10137

On 5 March, the Eurostars-2 programme's third cut-off closed with a total of 266 projects submitted. These involved 870 participants, 70% of which were small or medium-sized businesses representing a total of 606 SMEs. The total cost of applications amounted to 344 million euros, of which 79% is borne by SMEs.

Eurostars-2 is a programme encouraging international collaboration between R&D SMEs; the top five countries involved in such collaboration are Germany, with 76 projects, Spain (57), Switzerland (57), **the Netherlands (52)** and the United Kingdom (43). Additionally, 13 project applications are cooperations between European organisations and organisations from the Republic of Korea.

Main technologies represented in the pool of submitted projects are ICT (32%), biotech (27%), and industrial manufacturing and transport (15%).

Find out more about the Eurostars Programme and how to apply for funding on <https://www.eurostars-eureka.eu/> Next call closes 17 September 2015.

European Innovation Partnerships (EIP)

De vorming van European Innovation Partnerships (EIP) is een nieuwe benadering binnen de Europa 2020 Strategie. Doel van EIP is de kloof te dichten tussen wetenschap en praktijk door:

- Kennisdoorstroming te bevorderen via meer praktijkgericht onderzoek (pilots, demo's)
- Input vanuit de praktijk te genereren voor de onderzoekagenda van H2020

Middelen voor EIP-agri komen uit twee bronnen:

- **H2020** (via projecten en netwerken)
- **Rural Development** (via Operational Groups)

Experts sought for new EIP-AGRI Focus Groups: New entrants into farming and Water and agriculture

Source: EIP newsletter

EIP-AGRI is setting up two new Focus Groups, of 20 experts each:

- New entrants into farming: lessons to foster innovation and entrepreneurship
- Water & agriculture: adaptive strategies at farm level

We are looking for farmers, advisors, researchers and other experts who wish to join one of these Focus Groups to share knowledge, propose practical innovative solutions, identify opportunities and draw on experiences derived from related existing projects.

Do you feel you could contribute to one of these Focus Groups?

You can apply on the EIP-AGRI website until 13 April 2015 through this link. <http://eip-agri.us7.list-manage.com/track/click?u=c40406f3cb81288b4051d5632&id=bd72b72f74&e=e7eea78a8c>

If you would like to learn more about EIP-AGRI Focus Groups, you can read the new EIP-AGRI brochure on Focus Groups here.

Interregionale samenwerking binnen EU (INTERREG)

Interreg is een Europese subsidieregeling, waarbinnen partijen uit meerdere landen samenwerken in projecten op het terrein van duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling.

Er zijn 3 verschillende Interreg-programma's. Deze zijn gericht op samenwerking:

- in de grensregio's (Interreg A);
- tussen regio's in verschillende landen (Interreg B);
- door heel Europa heen, dus niet gebonden aan een bepaald gedeelte van het grondgebied van de EU (Interreg C).

Nieuws over eerste Call INTERREG-NWE programma 2014-2020

INTERREG investeert in innovatieve en duurzame projecten die Europa sterker maken. Het Europese subsidieprogramma stimuleert partijen om grensoverschrijdend samen te werken aan gemeenschappelijke problemen in de regio. Denk aan het versterken van de innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen onderling.

Het INTERREG North-West Europe programma richt zich specifiek op grensoverschrijdende samenwerking in Noordwest Europa (België, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Luxemburg, Nederland, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk). **Het NWE-programma is gericht op transnationale (demonstratie- en implementatie-) projecten.** Hierbij gaat het om het toepassen van nieuwe technieken en methoden, inclusief het gezamenlijk testen, valideren, evalueren en verspreiden hiervan. De projecten moeten meetbare resultaten opleveren in het programmagebied.

De drie thema's waar het programma zich op richt zijn:

1. Innovation: versterken van de innovatiecapaciteit van regio's en organisaties.
2. Low-carbon: versnellen van de overgang naar een koolstofarme economie.
3. Resource and materials efficiency: efficiënt gebruiken van materialen en grondstoffen.

De eerste call for proposals in het NWE programma opent op **7 April en sluit op 18 Mei om 12.00 uur** (Central European Time) 2015. Aanvragen kunnen uitsluitend digitaal worden ingediend via de website van het programma: <http://www.nweurope.eu/>. Het digitale aanvraagformulier vindt u vanaf de openstelling van de call op de website. De eerste call for proposals staat uitsluitend open voor "concept-papers" ofwel stap 1 projectvoorstellen. Het belangrijkste element daarin is de "fit" tussen uw projectidee en de doelstellingen van het programma, zoals beschreven in het CP (cooperation programme). Belangrijk is dat u de bijdrage van uw projectidee aan 1 specifieke doelstelling uiteenzet en zo goed mogelijk kwantificeert.

Project ideas lab van 17 maart in Lille

Op 17 Maart organiseerde het programmateam van het NWE programma een voorlichtingsbijeenkomst. Een kort verslag daarvan en alle voor het event geregistreerde projectideeën, vindt u op de programmawebsite: <http://projectideaslab2015.nweurope.eu/projectideaslab2015/8>.

Programmadocumenten en handleiding

Op de programmawebsite vindt u de laatste versies van de programmatekst (versie 11 maart) en de programmahandleiding (Programm Manual, versie 11 Maart) met daarin belangrijke informatie over het indieningsproces, de regels en voorwaarden waaraan uw projectvoorstel moet voldoen (eligibility and quality criteria). Een aantal onderdelen in de handleiding zijn nog niet gereed, zoals de indicatoren (belangrijk om de resultaten van uw project op aan te laten sluiten) en de beschrijving van de landenspecifieke berekeningsmethodiek voor staff costs, waarmee een vereenvoudiging in zicht is. **Voor**

Nederland wordt naar verwachting de systematiek, zoals gehanteerd in de EFRO programma's gevolgd ("een per medewerker bepaald individueel uurtarief, berekend op basis van bruto jaarloon, vermeerderd met een opslag van 32% voor werkgeverlasten, waarna dat bedrag vervolgens door 1.720 uur op basis van een 40-urige werkweek wordt gedeeld").

Ook voor andere lidstaten zijn vereenvoudigingsmethoden in voorbereiding. De verwachting is dat alle aanvullingen van de handleiding ruim voor de opening van de eerste call beschikbaar komen op de programmawebsite (zie boven). Algemeen nieuws vindt u altijd terug op de programmawebsite, specifiek NL's nieuws vindt u op de website van RVO: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/interreg-2014-2020>.

Specifiek voor NL-se projecten

Al geruime tijd is een "projectenstimuleringsregeling" (eerder PSR) voor INTERREG NWE, NSR en EUROPE projecten in voorbereiding. Deze regeling ondersteunt consortia met een Nederlandse Lead Partner bij het ontwikkelen van hun projectidee. Aanvragen dient te gebeuren voor er wordt ingediend bij het programma (JS in Lille)! Wij hopen nog steeds dat de regeling gepubliceerd wordt in de Staatscourant voor de sluitingsdatum van de 1ste call van het NWE programma. Helaas is nog steeds geen datum bekend. De hoogte van de bijdrage wel: het gaat om 25.000 euro voor stap 1 en 2 samen. Wordt uw voorstel na stap 1 afgewezen, ontvangt u de helft. Meer informatie over de voorwaarden en over het aanvragen van deze bijdrage vindt u t.z.t. op onze website: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/interreg-2014-2020>.

Projecten in voorbereiding en hulp

De Nationale Contactpunten (NCP) van het NWE programma hebben het druk. Er zijn op dit moment erg veel projecten in voorbereiding. Een deel ervan is al terug te vinden op het "Projects Ideas Lab" deel van de programmawebsite (zie boven). Er zijn echter veel projecten in voorbereiding die op dit moment nog niet zijn terug te vinden op de website. Bij de NCP's bestaat een overzicht. Een deel hiervan, projecten die op zoek zijn naar NL-se partijen, gaat als bijlage bij deze mail. Hierin vindt u naast een zeer korte beschrijving van het projectidee ook contactgegevens. U kunt daarmee direct contact opnemen met de initiatiefnemer van het project.

Voor hulp bij de verdere voorbereiding kunt u te allen tijde een beroep doen op de National Contact Points in de verschillende lidstaten (zie website). Het is wel erg druk. Wilt u dus reactie op uw projectidee voor de 1ste call, wacht dan niet te lang met het maken van een afspraak! Overigens raden wij iedereen aan de tijd te nemen voor het ontwikkelen van een stap-1 voorstel. Herindieningen zijn vrijwel niet meer mogelijk. Dat betekent dus dat u beter wat meer tijd kunt steken in de ontwikkeling van uw concept. Al in oktober (sluiting november) wordt een volgende call for proposals verwacht. Hierin kunt u ook uw stap 1 voorstellen weer indienen!

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

EFRO is een Europese subsidieregeling gericht op versterking van de regionale economie. In Nederland zijn er 4 landsdelen (Noord, Oost, West, Zuid).

Belangrijke informatie over het aanvragen Kansen voor WEST

Op 20 maart is informatie gepubliceerd over het aanvragen van EFRO-subsidies in het kader van het Kansen voor West II programma.

Het betreft:

- de gegevens van het aanvraagformulier en de toelichting hierop
- de eisen aan de bij de subsidieaanvraag toe te voegen bijlagen
- informatie over de openstellingen (bedragen etc.)

Meer informatie

Openstellingen Kansen voor West II

- Toelichting op de openstellingen: <http://www.kansenvoorwest2.nl/files/toelichting-openstellingen-kvw-ii-v1-0.pdf>
- Toelichting op de subsidieaanvraagmodule: <http://www.kansenvoorwest2.nl/toelichtingsubsidieaanvraag>
- Toelichting op gebruikte indicatoren: <http://www.kansenvoorwest2.nl/files/definities-en-bewijsvoering-indicatoren.pdf>

Openstellingen van 1 april 2015

Stedelijke programma's

- Amsterdam: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-amsterdam/>
- Den Haag: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-den-haag/>
- Rotterdam: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-rotterdam/>
- Utrecht: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-utrecht-stad-/>

Provinciale programma's

- provincie Flevoland: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-provincie-flevoland/>
- provincie Noord-Holland: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-provincie-noord-holland/>
- provincie Utrecht: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-provincie-utrecht/>
- provincie Zuid-Holland: <http://www.kansenvoorwest2.nl/nl/informatie/over-het-aanvragen/openstellingen-provincie-zuid-holland/>

Op 25 maart 2015 volgt de formele publicatie van de plafonds in de Staatscourant. Op 1 april worden deze plafonds opengesteld, vanaf deze datum kunnen de subsidieaanvragen ingediend worden via het portaal <http://www.efro-webportal.nl/>.

OVERIG INTERNATIONAAL

Start new URBACT III Programme: European Territorial Cooperation programme (2014-2020)

Source: Site EU regional policies

URBACT III is a European Territorial Cooperation programme (2014-2020) jointly financed by the European Union (through the European Regional Development Fund, nearly 75 million euro).

URBACT III will act as a European exchange and learning programme **promoting sustainable urban development**. It will enable European cities to work together to develop solutions to urban challenges and share good practices, lessons and solutions with all stakeholders involved in urban policy throughout Europe. The programme will cover all of the 28 Member States of the European Union as well as the two partner countries of Norway and Switzerland.

URBACT III will facilitate the sharing of knowledge and good practice between cities and other levels of government in order to promote integrated sustainable development and improve the effectiveness of regional and cohesion policy. In doing this URBACT III will contribute to the Europe 2020 goals by providing a mechanism for stakeholders involved in developing and implementing urban policy to develop their knowledge and skills. The new knowledge and skills acquired from participation in the URBACT III programme will contribute to stronger and more vibrant European cities and help tackle a range of emerging urban issues linked to smart, sustainable and inclusive growth (the three Europe 2020 priorities).

Proposed Strategy, Objectives and Main Interventions for URBACT III

To respond to the numerous challenges facing urban areas, city administrations need to continually improve and build knowledge and skills to enable them to develop and implement sustainable integrated policy. This enhanced capacity will have positive impacts for the implementation of the Operational Programmes in the 2014-2020 programming period when the urban dimension of the cohesion policy will be strengthened. URBACT III will enable exchange and learning between elected officials, officers and other city stakeholders; contributing to the improved planning and implementation of integrated urban approaches in European cities.

URBACT III programme will be organised around four main objectives:

1. Capacity for Policy Delivery: To improve the capacity of cities to manage sustainable urban policies and practices in an integrated and participative way.
2. Policy Design: To improve the design of sustainable strategies and action plans in cities.
3. Policy Implementation: To improve the implementation of integrated and sustainable urban strategies and action plans in cities
4. Building and Sharing Knowledge: To ensure that practitioners and decision makers at all levels have increased access to knowledge and share know how on all aspects of sustainable urban development in order to improve urban development policies.

To reach these objectives, URBACT III will develop **three types of interventions:**

1. transnational exchange,
2. capacity-building and
3. capitalisation & dissemination.

Each of these interventions will build upon the strengths developed in URBACT II.

More information:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16fir003 and: <http://www.urbact.eu/urbact-glance>

Applications Invited for Third Call of the Securing Water for Food Grand Challenge

Securing Water For Food (SWFF) is a partnership jointly funded by USAID, the Government of Sweden, and the **Foreign Ministry of the Kingdom of the Netherlands**. Its objective is to enable the production of more food using less water and/or make more water available for food production, processing, and distribution, in developing and emerging countries.

In this third call for proposals, SWFF invites applications for innovations at the water/food nexus that have high potential to be brought to scale. The SWFF aims to invest in these innovations by providing not only funding, but ongoing support by other means such as technical support and networking events. SWFF expects that the innovations will have the potential to attract further external investment and therefore candidates should make their application as if presenting to an investor with a business model and/or product, rather than a development idea.

Potential innovations should aim to improve water availability and efficiency along the food value chain in the developing and emerging countries. As a result, this should have a positive effect on food security, alleviating poverty, and stimulating inclusive growth. It is hoped that these innovations will increase further demand and developments in water technologies, leading to adoption at many levels from small scale farms to large corporations, and improve the sustainability of innovations through robust partnerships and business-to-business relationships.

This call will fund innovations which add to existing initiatives from the public and private sector water companies. To ensure this, applicants will be asked to describe local market conditions, including the regulatory and legal frameworks in which their innovation will operate; and articulate market demand and end user needs.

Three focus areas have been identified:

- Water efficiency and reuse
- Water capture and storage
- Salinity and salt water intrusion

Within each of these three areas there are further priority areas in which innovation is urgently needed. Applicants may address one of these priority areas (however, they are not limited to these areas):

- Improved technologies for irrigation
- Real-time water quantity and quality monitoring
- Post-harvest water demand reduction
- Salinity reduction
- Agricultural innovations that have a clear and direct impact on water usage
- Other water re-use/efficiency/storage activities within the food value chain
- Business and financial innovations that enable the increased dissemination and adoption of relevant science and technology solutions

For this call, innovations will be supported at the following stages of development:

- **Market-driven product/business development** - the product or model should be innovative and stand out in contrast to traditional methodologies. The innovation should have already been piloted and have a strong and obvious link to agriculture and water. Proposals for this stage of development must demonstrate that they comprehend the behavioural, cultural, and institutional barriers that may prevent adoption or uptake of the innovation.
- **Scaling/Commercial Growth** - established innovations that have already demonstrated a viable business model, have more than 1,000 existing customers/end-users and are able to achieve at least 25% cost-recovery through generated revenue.

The total fund available for this call is 12.5 million US Dollars, with a further 2.5 million US Dollars available for projects that specifically target the Middle East and North Africa (MENA) regions. Around 15-30 innovations are expected to be funded.

The call is open to all organisations (except government), including academic, profit and not-for-profit and there are no restrictions on geographical location of the organisation or its size. The work must be carried out in a developing or emerging country. Projects may be up to three years in duration. Interested applicants may submit a concept note by 22 May 2015.

Groene ondernemers maken kans op 500.000 euro

Negende editie Postcode Lottery Green Challenge van start

Green Challenge Postcode Loterij

Groene start-ups uit de hele wereld kunnen vanaf vandaag hun veelbelovende ondernemersplan inzenden voor de Postcode Lottery Green Challenge, de grootste jaarlijkse internationale wedstrijd op het gebied van duurzame innovatie. De winnaar ontvangt 500.000 euro om zijn product of dienst verder te ontwikkelen. Daarnaast krijgt de runner-up een geldprijs van 200.000 euro. **Kandidaten kunnen hun ondernemersplan tot en met 1 juni inzenden** via <http://www.greenchallenge.info/>. De winnaar wordt op 10 september gekozen tijdens de finale in Amsterdam.

Vanuit de missie bij te dragen aan een groenere wereld organiseert de Nationale Postcode Loterij in 2015 voor de negende keer de Postcode Lottery Green Challenge.

Selectieproces

Producten of diensten die de uitstoot van broeikasgassen verminderen en binnen twee jaar op de markt te brengen zijn, maken kans om te winnen. Kandidaten kunnen tot en met 1 juni hun uitgebreide ondernemersplan inzenden via www.greenchallenge.info. In juli maakt de organisatie de 25 genomineerden bekend. In augustus wordt duidelijk welke vijf veelbelovende inzendingen doorgaan naar de finale. Tijdens de finale op 10 september in Amsterdam pitchten deze vijf finalisten hun plan aan de internationale jury, publiek en de pers. Dan vindt de ontknoping plaats en wint één van hen de hoofdprijs van 500.000 euro. Eén of twee andere finalisten krijgen de runner-up prijs van 200.000 euro. Deze veelbelovende groene entrepreneurs krijgen vervolgens ook hulp bij het op de markt brengen van hun product of dienst.

Veelbelovende winnaars

Vorig jaar sleepte de **Britse Arthur Kay** de hoofdprijs van 500.000 euro in de wacht met zijn bedrijf Bio-bean dat biobrandstoffen uit koffiedik wint. Deze biobrandstoffen zijn te gebruiken voor de energievoorziening van gebouwen en transportsystemen.

De Amerikaanse Ginger Dosier won in 2013 de wedstrijd met BioMason. Met een revolutionair productieproces voor bakstenen biedt haar bedrijf een duurzaam alternatief voor het bestaande, vervuilende proces dat wereldwijd voor hoge CO₂-uitstoot zorgt.

NATIONAAL

MKB-innovatiestimulering Topsectoren (MIT)

Bron: RVO site

Het kabinet en provincies stellen in 2015 voor het eerst gezamenlijk € 55 miljoen beschikbaar voor de MKB-innovatiestimulering Topsectoren (MIT). Het doel is innovatie bij het midden- en kleinbedrijf over regiogrenzen heen te stimuleren. Vorig jaar was het budget nog € 32 miljoen.

Met de MKB-innovatiestimulering Topsectoren (MIT) stimuleert het ministerie van Economische Zaken mkb-ondernemers om binnen de topsectoren samen te werken en te innoveren. Hierdoor kunnen mkb-bedrijven makkelijker meedoen met gezamenlijke projecten van overheid en wetenschap. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Grote belangstelling voor MIT

In 2014 maakten 1600 bedrijven gebruik van de regeling om vernieuwingen door te voeren en om te groeien. Innovatieve ondernemers kunnen subsidies aanvragen voor onder andere kennisvouchers, haalbaarheidsstudies en R&D-samenwerkingsprojecten. Jaarlijks hebben vernieuwende mkb-ondernemers grote belangstelling voor de regeling.

Topsectoren en budget

De MIT is gericht op de 9 topsectoren, inclusief ICT bij HTSM en BBE bij Chemie. Voor elke topsector is budget beschikbaar.

De MIT in 2015

In 2015 komt er een regionaal en een landelijk deel van de MIT.

Meer informatie hierover (en hoe en wanneer u kunt indienen) vindt u vanaf half maart op deze <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen> website.

Programma Keteninnovatie Tuinbouw

Bron: RVO site

Het Programma biedt ondersteuning bij het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen, zodat de deelnemende bedrijven toekomstbestendiger worden. Zij worden geconfronteerd met veranderende consumenteneisen en internationale concurrentie. In efficiënte productie zijn we in Nederland koploper, maar er zijn andere antwoorden nodig op de uitdagingen van deze tijd. Het vraagt een meer marktgerichte benadering. En het realiseren van nieuwe verdienmodellen lukt niet meer als individueel bedrijf, het vraagt om ketensamenwerking.

Wat biedt het Programma?

Het Programma biedt begeleiding bij het **ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen door ketensamenwerking**. Hierbij stellen de adviseurs van de Kamer van Koophandel hun kennis en netwerk ter beschikking. Daarnaast biedt het Programma de mogelijkheid om kennis te betrekken bij en onderzoek te laten doen door derden. Bovendien maakt het Programma opgedane kennis en ervaring beschikbaar voor anderen. Inzichtelijk wordt gemaakt wat keteninnovatie oplevert en hoe het succesvol kan worden opgepakt. Ervaringen van voorgangers worden gedeeld.

Voor wie is het Programma?

In aanmerking komen **bedrijven die actief zijn in de tuinbouwketen**. Primair zijn dit de bedrijven in de sectoren glasgroente, fruit, sierteelt, volle grond en de bomen. Daarnaast kunnen het bedrijven zijn uit bijvoorbeeld retail, logistiek en de handel. In aanmerking komen zowel nieuwe als bestaande samenwerkingsverbanden die willen komen tot keteninnovatie. De ondersteuning bestaat uit advies en kennis. Deze kan bestaan uit de kennis en het netwerk van de Kamer van Koophandel en de inzet van advies, kennis en onderzoekscapaciteit van derden.

Is het iets voor uw onderneming?

Bent u een MKB-ondernemer en / of wilt u als collectief deelnemen? Bent u actief in de tuinbouwketen? Wilt u komen tot nieuwe verdienmodellen? Neem dan contact op voor een vrijblijvende afspraak.

Meer informatie: <http://www.kvk.nl/groeikansen/programma-keteninnovatie-tuinbouw/?alias=keteninnovatietuinbouw>

NWO programma "Groen - Fundament voor duurzame productie en verwerkingsketens in land- en tuinbouw"

Bron: NWO site

Consortia van onderzoekers en private partijen kunnen financiering aanvragen voor onderzoek dat de basis legt voor duurzame productie en verwerkingsketens in land- en tuinbouw, leidend tot een circulaire economie met aandacht voor bodemgezondheid, hoogwaardige gewassen en gezonde voeding.

NWO stimuleert met het programma "Groen - Fundament voor duurzame productie en verwerkingsketens in land- en tuinbouw" nieuwe fundamentele en pre-competitieve wetenschappelijke onderzoeksprojecten. Die moeten de kennisbasis versterken en de toepasbaarheid van de kennis in de **topsectoren Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen** vergroten.

Het onderzoek moet bijdragen aan de ontwikkeling van het land- en tuinbouwsysteem als geheel en biedt aanknopingspunten voor een kringloopbenadering van productie, verwerking, gebruik tot hergebruik. De inhoudelijke focus van het programma ligt op vijf onderwerpen met een sterke onderlinge samenhang: 1. duurzame bodem en teeltmedia, 2. plant en wetenschap, 3. gezonde voeding, 4. duurzame ketens en robuuste systemen voor agro-horti-food, en 5. bioeconomie. Verbindend element in het programma is duurzaamheid van het agrarische productiesysteem, leidend tot een biobased economie.

Voor wie

Een hoofdaanvrager doet de aanvraag namens een projectconsortium. Dit projectconsortium bestaat uit tenminste één kennisinstelling en tenminste één private partij. Daarnaast kunnen andere private en/of (semi-) publieke partijen deel uit maken van het consortium.

U kunt als hoofdaanvrager optreden als u onderzoeker bent bij een Nederlandse universiteit of een door NWO erkend onderzoeksinstituut. De hoofdaanvrager moet een bezoldigd dienstverband hebben voor tenminste de looptijd van het aanvraagproces en het onderzoek waarvoor de financiering wordt gevraagd, en gepromoveerd en/of hoogleraar zijn.

Wat aanvragen

Voor een project kunt u **maximaal 750.000 euro NWO-financiering aanvragen**. Er geldt een matchingsverplichting. De NWO-financiering bedraagt maximaal 90% van het totale projectbudget. De private en publieke partners in het projectconsortium dienen gezamenlijk tenminste 10% van de projectkosten bij te dragen. Bijdragen van private en publieke partijen kunnen zowel cash als in-kind (max. 5%) zijn.

Het projectbudget (NWO financiering plus cash matching door partners) kan worden gebruikt voor:

Personele kosten: Tijdelijk wetenschappelijk personeel (promovendus, postdoc) en tijdelijk niet-wetenschappelijk personeel (analist).

Materiële kosten die betrekking hebben op uitgaven die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het onderzoek. Kosten voor kennisoverdracht, internationalisering, valorisatie en instrumentarium voor het onderzoek kunnen in beperkte mate worden begroot ten laste van het subsidie. Het totaal aan materiële kosten mag niet meer dan 40% van het aangevraagde NWO-financieringsbedrag beslaan.

Wanneer

De deadline voor het indienen van aanvragen is **23 juni 2015**, 14:00 uur (Midden-Europese tijd).

Voor meer informatie over procedure en criteria en de formulieren:

<http://www.nwo.nl/financiering/onze-financieringsinstrumenten/alw/groen/groen.html>

Impuls voor maatschappelijk verantwoord innoveren binnen de topsectoren

Bron: NWO site

Kan de (commerciële) toegang tot experimentele medicijnen worden vergemakkelijkt op een veilige en moreel verantwoorde manier? Hoe kunnen burgers, overheden en bedrijven blijvend betrokken worden bij de vormgeving van de slimme stad van de toekomst? Wat kunnen Nederlandse bedrijven leren van samenwerking met lokale ondernemers in Afrika voor innovaties in Nederland? En hoe kunnen emoties helpen om innovaties tot een succes te maken?

Wetenschappers en private partijen buigen zich samen over deze en andere vragen binnen het NWO-onderzoeksprogramma Maatschappelijk verantwoord innoveren (MVI). NWO heeft voor deze ronde een budget van 7 miljoen euro voor dit programma beschikbaar gesteld, dat aansluit op het topsectorenbeleid van de Nederlandse overheid. **Daarmee kunnen nu 17 nieuwe wetenschappelijke onderzoeken starten.**

Drie projecten vallen binnen de topsectoren AgriFood en **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**:

1. Responsible production of biogas in India (UM, Prof. dr. ir. W.E. (Wiebe) Bijker, Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen,

2. **Responsible innovation in Dutch potato breeding**, Prof. dr. F.W.A. (Frans) Brom, Rathenau Instituut,

3. **Motivations, drivers and barriers for responsible innovation in the Dutch food sector: the influence of a healthy food logo on the innovation agenda for healthy food**, Dr. V. (Vincent) Blok, WU, Marketing and Consumer Behavior

Het succesvolle NWO-programma Maatschappelijk verantwoord innoveren ging in 2008 van start in samenwerking met zes ministeries. In 2012-2013 werd een pilot uitgevoerd binnen het toen nieuwe topsectorenbeleid. In 2014 kreeg het programma een vervolg binnen de topsectoren Agri/Food, **Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**, Chemie, Energie, High Tech Systemen en Materialen (HTSM), Life Sciences & Health (LSH) en Water. Doel van alle projecten is om ethische en maatschappelijke aspecten van technologische innovatie in een vroeg stadium in kaart te brengen, zodat hiermee in het ontwerpproces rekening kan worden gehouden. Dit zorgt voor een succesvolle introductie van nieuwe technologie en voorkomt mislukkingen en dure aanpassingen achteraf.

Ga naar de lijst met toekenningen: <http://www.nwo.nl/onderzoek-en-resultaten/programmas/maatschappelijk+verantwoord+innoveren/toekenningen+februari+2015>

Vooraankondiging nieuwe NWO call Accelerator – Kennis en innovatie voor een concurrerende logistieke sector

Innovatie in de logistieke sector is al een aantal jaren onderweg. Er is onderzoek gedaan en er zijn consortia gevormd. In een aantal gevallen zijn deze consortia doorontwikkeld naar innovatieclusters of communities, waarin nagedacht wordt over de volgende stappen in het onderzoek, en waarin bedrijven een belangrijk deel van de financiering opbrengen. Door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu zijn middelen beschikbaar gesteld aan het TKI Logistiek voor een nieuwe call, waarin het doel vooral zal zijn om deze bestaande communities te ondersteunen en faciliteren in het verder uitvoeren van hun onderzoeksagenda.

De call wordt naar verwachting in april 2015 opengesteld voor het indienen van aanvragen.

De call draagt daarmee bij aan de uitvoering van het Meerjarenprogramma Topsector Logistiek 2015-2020 zoals opgesteld door het Strategisch Platform Logistiek en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

NWO is actief betrokken bij het Logistieke Topconsortium voor Kennis en Innovatie. Dit is opgericht voor de bevordering en afstemming van de activiteiten die de verschillende betrokken partijen ontwikkelen en uitvoeren voor de Topsector Logistiek. NWO stimuleert onderzoek naar vijf roadmaps in de Topsector Logistiek via Open Competities en in gerichte programma's.

Voor meer informatie over NWO en de Topsector Logistiek, zie de **website van VerDus** <http://logistiek.verdus.nl/713> (Verbinden van Duurzame Steden).

REGIONAAL

Provincie Zuid-Holland investeert in innovatie en duurzame energie

PS hebben €21,85 miljoen vrijgemaakt voor projecten gericht op innovatie en duurzame energie. Zuid-Holland ziet dit als sleutel voor het duurzaam versterken van de regionale economie.

Het geld komt beschikbaar via vier subsidieregelingen. Deze zijn vooral bedoeld voor het Midden- en Kleinbedrijf (MBK) en om de samenwerkingen tussen overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen te bevorderen. De provincie wil de regionale economie stimuleren via de versterking van economische belangrijke clusters: havenindustriële complex, greenports en de Kennisas. Vooral de combinatie van kennis uit de verschillende sectoren moet leiden tot vernieuwing en groei van de Zuid-Hollandse economie.

Subsidieregeling MKB innovatie stimulering topsectoren Zuid-Holland: € 3,5 miljoen

Vorig jaar maakten de provincies en het Rijk afspraken om gezamenlijk het innovatief MKB beter te ondersteunen. Dit door het landelijke en provinciale innovatiebeleid beter op elkaar af te stemmen en gezamenlijk geld te investeren in meer uniforme instrumenten ter stimulering van innovatie in het MKB. De provincie heeft het maximumbedrag voor de regeling in 2015 vastgesteld op in totaal €7 miljoen. De provincie steekt hier zelf €3,5 miljoen in onder voorbehoud van een gelijke bijdrage van het ministerie van Economische Zaken.

In Zuid-Holland gaat het om subsidie voor innovatieadviesprojecten, haalbaarheidsprojecten en R&D-samenwerkingsprojecten voor het MKB uit de topsectoren van Zuid-Holland. In april 2015 wordt naar verwachting de subsidieregeling vastgesteld en de periode bekendgemaakt waarin subsidie kan worden aangevraagd.

Lees meer in het Subsidieloket over de regeling MKB innovatie stimulering topsectoren Zuid-Holland <http://www.zuid-holland.nl/loket/subsidies/@10101/mkb-innovatie/>.

Subsidieregeling regionale netwerken topsectoren Zuid-Holland: € 2,5 miljoen

De subsidieregeling is gericht op het faciliteren van innovatieve netwerken die bestaan uit Triple Helix-partijen (ondernemers, kennisinstellingen/onderwijs en overheden). Die netwerken moeten zich gezamenlijk richten op opgaven voor versterking en transitie van de regionaal-economische structuur binnen de topsectoren en hun cross-overs. Voor het organiserend vermogen van deze (opkomende) publiek-private netwerken is €2,5 miljoen beschikbaar. Lees meer in het Subsidieloket over de regeling Regionale netwerken topsectoren Zuid-Holland <http://www.zuid-holland.nl/loket/subsidies/@10082/regionale-netwerken/>.

Groot deel taken Dienst Landelijk Gebied naar RVO.nl

Per 1 maart 2015 wordt Dienst Landelijk Gebied (DLG) opgeheven. Het grootste deel van de taken van DLG wordt overgenomen door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) en de provincies.

Continuïteit en kwaliteit

Vanaf 1 maart kunt u bij RVO.nl terecht betreffende oud DLG taken op het gebied van o.a. GIS Competence Centre, grond, subsidies en (inter)nationale projecten. Bij provincies gaat het veelal over gebiedsontwikkelingsprojecten en natuurontwikkeling. Een klein deel van de doorlopende projecten en taken wordt overgenomen door andere partijen zoals het

Kadaster, waterschappen, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en gemeenten. Uitgangspunt is dat continuïteit en kwaliteit van de opdrachten wordt geborgd. Voor meer informatie over taken van DLG: <http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/groot-deel-taken-dienst-landelijk-gebied-naar-rvonl>

Subsidiereregelingen energie-innovatie 1 april 2015 open

Bron: Site RVO

Het ministerie van Economische Zaken stelt € 103 miljoen beschikbaar voor energie-innovatieprojecten, via diverse subsidieregelingen van de Topsector Energie. Doel van deze Topsector is schone en efficiënt opgewekte energie, die Nederland economisch sterker maakt. De eerste subsidietranche is nu gepubliceerd: aanvragen indienen kan vanaf 1 april 2015.

De eerste tranche is op 16 februari gepubliceerd in de Staatscourant. Hierin stelt het ministerie van Economische Zaken € 103 miljoen beschikbaar via verschillende subsidieregelingen. De subsidies zijn bedoeld voor energie-innovatieprojecten van privaat-publieke samenwerkingsverbanden (overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven). Het gaat om combinaties van onderzoek, ontwikkeling en demonstratie. Alle regelingen van de eerste tranche gaan open op 1 april 2015. Later dit jaar volgt nog een tweede tranche.

Eenvoudiger en toegankelijker

Het instrumentarium van de Topsector Energie is dit jaar eenvoudiger en toegankelijker gemaakt, met name voor ondernemers. Een aantal subsidieregelingen is samengevoegd tot 2 nieuwe regelingen. Ook zijn samenwerkingseisen en subsidiepercentages zoveel mogelijk geüniformeerd.

Diverse subsidieregelingen

Nieuw is de Hernieuwbare Energie-regeling, voor projecten die bijdragen aan het kosteneffectiever realiseren van de duurzame-energiedoelstelling van 16 procent in 2023. Ook nieuw is de iDEEGO-regeling (innovatie Duurzame Energie en Energiebesparing Gebouwde Omgeving). Onder de regelingen valt verder de regeling Demonstratie energie-innovatie (DEI), die voortkomt uit het Energieakkoord. Voor de DEI stelt de minister € 34 miljoen beschikbaar.

De in te dienen projecten moeten passen binnen de thema's en focus daarbinnen van de Topsector Energie: zoals bio-energie, energiebesparing in de industrie en gebouwde omgeving, LNG, smart grids, wind op zee, zonne-energie en het sociale innovatieprogramma STEM. Behalve bij projecten voor de regelingen DEI en Hernieuwbare Energie; die richten zich ook op andere energithema's.

Over de Topsector Energie

De Topsector Energie organiseert en stimuleert de innovatiekracht van de energiesector door de innovatiebudgetten van overheid, kennisinstellingen en het bedrijfsleven te bundelen in gezamenlijke programma's. Doel: meer Nederlandse concurrentiekracht, werkgelegenheid en welvaart en een duurzamere energiehuishouding. Met de subsidies stimuleert het ministerie van Economische Zaken onderzoek en ontwikkeling rond schone en efficiënt opgewekte energie. De subsidieregelingen kwamen tot stand in nauwe samenwerking met de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's). De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) voert de regelingen uit.

Meer informatie

Meer informatie over de regelingen, de voorwaarden, indieningsmogelijkheden en sluitingsdata vindt je hier: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/regelingen-topsector-energie-tse>